

บทที่ 4

วิเคราะห์ปัญหาการคุ้มครองผู้บริโภคที่ได้รับความเสียหายจาก ผลิตภัณฑ์ของเล่นสำหรับเด็ก

การเล่นถือเป็นกระบวนการที่สำคัญที่สุดอย่างหนึ่งของพัฒนาการของเด็ก เพราะการเล่นก่อให้เกิดความสนุกสนาน เพลิดเพลิน และกระตุ้นการเรียนรู้ของเด็กถือเป็นสิ่งที่มีประโยชน์อย่างมากสำหรับเด็ก เป็นตัวกระตุ้นให้เด็กมีพฤติกรรมเรียนรู้ได้ด้วยตนเอง แสวงหาประสบการณ์ใหม่ ค้นคว้าและทดลอง ซึ่งกระบวนการเล่นเป็นการกระตุ้นระบบประสาทสัมผัสทุกส่วนไม่ว่าจะเป็น การสัมผัส การมองเห็น การได้ยิน หรือแม้กระทั่งพัฒนาการของกล้ามเนื้อ โดยของเล่นจัดได้ว่าเป็นผลิตภัณฑ์ที่เกี่ยวข้องกับสุขภาพเด็กโดยตรง เพราะผลิตภัณฑ์ของเล่นบางชนิดมีความอันตรายโดยสภาพ เช่น ปืนอัดลมของเล่นหรือกระบอกฉีดน้ำที่มีแรงดันสูง แต่ในบางชนิดก็มีความอันตรายแอบแฝงอยู่ เช่น ของเล่นบางชนิดมีสารโลหะหนักปนเปื้อนอยู่ หรือบางชนิดของเล่นก็มีขนาดเล็กอาจเข้าอุดตันหลอดลมในเวลา que เด็กผลออมเข้าไป ดังนั้น ผู้ผลิตและผู้ประกอบการต้องคำนึงคุณภาพและมาตรฐานในความปลอดภัยว่ามีเพียงพอหรือไม่ จากการศึกษาประวัติความเป็นมา แนวคิด และทฤษฎีเกี่ยวกับการคุ้มครองผู้บริโภคจากผลิตภัณฑ์ของเล่นสำหรับเด็ก รวมไปถึงศึกษาถึงมาตรการทางกฎหมายในเรื่องดังกล่าวของกฎหมายของประเทศไทย กฎหมายระหว่างประเทศ และกฎหมายต่างประเทศ ได้แก่ กฎเกณฑ์ของสหภาพยุโรป สหรัฐอเมริกา ประเทศญี่ปุ่น และสาธารณรัฐสังคมนิยมเวียดนามนั้น ทำให้ทราบว่ากฎหมายที่ใช้บังคับในประเทศไทยนั้นมีปัญหาและข้อจำกัดในบทบัญญัติของกฎหมาย ได้แก่ ปัญหาการตีความของคำนิยาม ปัญหาการกำหนดความเหมาะสมของการจำกัดความรับผิดชอบของผู้ประกอบการ ปัญหาในด้านความรับผิดชอบของผู้ผลิตหรือผู้ประกอบการในการเรียกคืนสินค้าที่ไม่ปลอดภัย และปัญหาการคุ้มครองผู้บริโภคในการตรวจสอบมาตรฐานของผลิตภัณฑ์ของเล่นสำหรับเด็ก ซึ่งผู้วิจัยได้วิเคราะห์ไว้ดังต่อไปนี้

4.1 ปัญหาการตีความของนิยามคำว่า “สินค้าที่ไม่ปลอดภัย”

การตีความของคำว่า “สินค้าที่ไม่ปลอดภัย” ในพระราชบัญญัติความรับผิดชอบความเสียหายที่เกิดขึ้นจากสินค้าที่ไม่ปลอดภัย พ.ศ. 2551 ต้องคำนึงถึงลักษณะของสินค้าที่ไม่ปลอดภัยที่เป็นเงื่อนไขก่อนที่จะทำให้ผู้ประกอบการต้องรับผิดชอบในความเสียหายที่เกิดขึ้น ซึ่งการพิจารณาว่าสินค้าเป็นสินค้าที่ไม่ปลอดภัยหรือไม่มีหลักเกณฑ์การพิจารณาหลายประการ ดังต่อไปนี้

4.1.1 หลักความประมาทเลินเล่อ (Negligence)

หลักความประมาทเลินเล่อเป็นการนำหลักความประมาทเลินเล่อในกฎหมายละเมิดมาปรับใช้ในการพิจารณาคดีที่เกี่ยวข้องกับความรับผิดชอบความเสียหายที่เกิดขึ้นจากสินค้าที่ไม่ปลอดภัย ซึ่งได้ใช้บังคับมานานแล้วถือว่าผู้ผลิตมีความประมาทเลินเล่อในการผลิต การตรวจสอบคุณภาพของสินค้าก่อนที่จะส่งถึงมือผู้บริโภค หลักความประมาทเลินเล่อสามารถแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นจากการใช้หลักกฎหมายสัญญาที่กำหนดให้การใช้สิทธิเรียกร้อง ผู้เสียหายและผู้ประกอบการจะต้องมีนิติสัมพันธ์ระหว่างกัน ผู้เสียหายมีภาระในการพิสูจน์ถึงความประมาทเลินเล่อของผู้ผลิตและต้องพิสูจน์ให้เห็นถึงความสัมพันธ์ระหว่างความเสียหายที่ตนได้รับ และความไม่ปลอดภัยของสินค้าถือเป็นภาระต่อผู้บริโภค เพราะพยานหลักฐานที่เกี่ยวข้องมักจะอยู่ในความรู้เห็นของผู้ผลิต¹

4.1.2 หลักความคาดหวังของผู้บริโภค (Consumer Expectations Test)

หลักความคาดหวังของผู้บริโภคเป็นการนำความคาดหวังของบุคคลทั่วไปมาใช้พิจารณาความผิดของผู้ขายในความประมาทเลินเล่อ เพราะถือว่าผู้ผลิตหรือผู้ขายได้รับรองโดยปริยายต่อผู้บริโภคว่า สินค้าที่ซื้อหรือบริโภคมีความปลอดภัยและบุคคลทั่วไปมีสิทธิที่จะคาดหวังในความปลอดภัยของสินค้าได้ โดยการพิจารณาถึงระดับความคาดหวังนั้น ไม่ได้ขึ้นอยู่กับความคาดหวังของผู้เสียหายเท่านั้น แต่จะใช้ค่าเฉลี่ยของความคาดหวังจากวิญญูชนทั่วไปที่มีความรู้พื้นฐานปกติธรรมดาในสังคมมาใช้เป็นเกณฑ์ในการพิจารณา²

¹ อภิการ์ตน์ นิยมไทย. (2552). กฎหมายว่าด้วยความรับผิดชอบความเสียหายที่เกิดขึ้นจากสินค้าที่ไม่ปลอดภัย. *อุทธรณ์คดี*, 12 (52). หน้า 135.

² สำนักงานคณะกรรมการคุ้มครองผู้บริโภค. (2562). *นโยบายการกำกับดูแลองค์การที่ดี สำนักงานคณะกรรมการคุ้มครองผู้บริโภค ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2562*. เข้าถึงได้จาก : https://www.ocpb.go.th/download/article/article_20181114090309.pdf [2565, สิงหาคม 3].

4.1.3 หลักความเสี่ยงและประโยชน์ (Risk-utility Test)

หลักการพิจารณานี้นำมาใช้เพื่อแก้ปัญหาของการใช้หลักความคาดหมายของผู้บริโภค ในกรณีที่ผู้บริโภคไม่สามารถคาดหมายถึงความไม่ปลอดภัยของสินค้าได้อย่างเหมาะสม โดยเป็นหลักการที่ตรงข้ามกับหลักความคาดหมายของผู้บริโภค เนื่องจากเป็นหลักที่พิจารณาความไม่ปลอดภัยของสินค้าจากฝ่ายผู้ผลิตเป็นสำคัญ และพัฒนามาจากหลักความประมาทเลินเล่อตามกฎหมายละเมิด โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อเพิ่มสามัญสำนึกของผู้ผลิตในกระบวนการออกแบบ การผลิต การกำหนดค่าเตือน หรือคำแนะนำหรือข้อบ่งชี้ในสินค้า โดยนำความเสี่ยงและประโยชน์ (Risk-Utility) หรือต้นทุนและประโยชน์ (Cost-Benefit) มาใช้ในการพิจารณา หากผู้ผลิตมีมาตรฐานการตรวจสอบความปลอดภัยที่มีประสิทธิภาพ มีความสมดุลระหว่างต้นทุนและประโยชน์ด้านความปลอดภัย ตลอดจนผู้ผลิตเป็นบุคคลที่สามารถคาดหมายถึงอันตรายที่อาจเกิดขึ้นในอนาคตได้ จึงมีหน้าที่ในการป้องกันหรือหลีกเลี่ยงอันตรายเช่นนั้น³

4.1.4 หลักการพิจารณาโดยวิธีอื่น (Alternate Test)

การใช้หลักความรับผิดชอบโดยประมาท หลักความคาดหมายของผู้บริโภค และหลักความเสี่ยงและประโยชน์เพียงอย่างเดียวอย่างใดอย่างหนึ่งต่างมีข้อจำกัดบางประการที่อาจไม่เป็นธรรมต่อผู้ผลิตหรือผู้บริโภค ดังนั้น การใช้หลักการพิสูจน์ร่วมกัน (Combining Test) โดยใช้หลักการพิจารณาหลายหลักร่วมกัน ซึ่งผู้เสียหายต้องแสดงให้เห็นว่าสินค้ามีความไม่ปลอดภัยเกินกว่าที่บุคคลทั่วไปจะคาดหมายได้ และเมื่อผู้เสียหายพิสูจน์ได้แล้ว ผู้ผลิตต้องพิสูจน์ให้เห็นว่าความเสี่ยงและประโยชน์มีความสมดุลกัน โดยผู้ผลิตได้กระทำการตามหน้าที่ที่เหมาะสมเพื่อลดหรือหลีกเลี่ยงอันตรายแล้ว หากไม่สามารถพิสูจน์ได้ ผู้ผลิตต้องรับผิดชอบผู้เสียหาย⁴

จากการศึกษากฎหมายของประเทศไทยได้กำหนดลักษณะของสินค้าที่ไม่ปลอดภัยไว้ในมาตรา 4 แห่งพระราชบัญญัติความรับผิดชอบต่อความเสียหายที่เกิดขึ้นจากสินค้าที่ไม่ปลอดภัย พ.ศ. 2551 ได้แก่ สินค้าที่ก่อให้เกิดหรืออาจก่อให้เกิดความเสียหายไม่ว่าจะเพราะความบกพร่องเนื่องจากการผลิต การออกแบบ หรือการไม่ได้กำหนดวิธีใช้ เก็บรักษา ค่าเตือนหรือข้อมูลเกี่ยวกับสินค้าอย่างเพียงพอ โดยคำนึงถึงสภาพของสินค้า ลักษณะการใช้งาน และการเก็บรักษาตามปกติของสินค้าอัน

³ อภิการ์ตัน นิยมไทย, อ้างแล้วเชิงอรรถที่ 1, หน้า 136.

⁴ สำนักงานคณะกรรมการคุ้มครองผู้บริโภค. (2562). *นโยบายการกำกับดูแลองค์การที่ดี สำนักงานคณะกรรมการคุ้มครองผู้บริโภค ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2562*. เข้าถึงได้จาก : https://www.ocpb.go.th/download/article/article_20181114090309.pdf [2565, สิงหาคม 3].

พึงคาดหมายได้ โดยความไม่ปลอดภัยของสินค้าตามกฎหมายไทย ได้แก่ ความไม่ปลอดภัยที่เกิดขึ้น เนื่องจากการผลิต การออกแบบ หรือการเตือน ที่ก่อหรืออาจก่อให้เกิดความเสียหายขึ้นโดยพิจารณา ถึงการใช้งาน การเก็บรักษาตามปกติของสินค้า และใช้หลักความคาดหมายของผู้บริโภคในการ พิจารณา ซึ่งสังเกตได้จากบทบัญญัติในส่วนท้ายที่ใช้คำว่า “อันพึงคาดหมายได้” โดยประเทศไทยรับ เอาหลักความคาดหมายของผู้บริโภคมาใช้พิจารณาความไม่ปลอดภัยของสินค้าผ่านทางกฎหมาย ของสหภาพยุโรปได้ใช้เป็นแนวทางในการร่างกฎหมายความรับผิดชอบต่อความเสียหายที่เกิดขึ้นจาก สินค้าที่ไม่ปลอดภัยในประเทศไทย

การพิจารณาตามหลักความคาดหมายของผู้บริโภคมิได้คำนึงถึงการให้ความระมัดระวัง ของผู้ประกอบการ แต่หลักความคาดหมายของผู้บริโภคนี้ก็ได้รับการยอมรับและใช้กันอย่าง แพร่หลายไม่ว่าจะเป็นกฎหมายของสหรัฐอเมริกา ประเทศสมาชิกสหภาพยุโรป และประเทศญี่ปุ่น ซึ่งในสหรัฐอเมริกาได้แก้ปัญหาคำจำกัดของหลักความคาดหมายของผู้บริโภค โดยนำหลักความ เสี่ยงและประโยชน์มาใช้พิจารณาความไม่ปลอดภัยของสินค้าที่เกิดจากการออกแบบโดยเฉพาะไว้ใน The Restatement (Third) of Torts: Product Liability มาตรา 2 (b) และ (c) ว่าผู้ผลิตมีเหตุอัน สมควรที่จะออกแบบสินค้าและกำหนดคำเตือนในสินค้าให้มีความปลอดภัยหรือไม่อย่างไร ส่วนใน ประเทศกลุ่มสหภาพยุโรปและประเทศญี่ปุ่นมิได้มีบทบัญญัติที่นำเอาหลักความเสี่ยงและประโยชน์ ไปใช้ในการพิจารณาความไม่ปลอดภัยของสินค้าโดยตรง แต่ศาลได้นำมาประยุกต์ใช้ภายใต้หลัก ความคาดหมายของผู้บริโภค โดยผู้บริโภคมิสิทธิที่จะคาดหมายในความปลอดภัยของสินค้าว่ามี ความเหมาะสม พิจารณาจากทางเลือกที่ผู้ผลิตสามารถทำให้เกิดความปลอดภัยเท่าที่จะทำได้ในด้าน ค่าใช้จ่ายในการเปลี่ยนแปลงการออกแบบและความรุนแรงของอันตรายที่เกิดขึ้นจากการออกแบบ เรียกว่า หลักความคาดหมายในความเสี่ยงและประโยชน์ หากสภาพของสินค้าสามารถคาดหมายได้ ว่า ผู้ผลิตได้ใช้ทางเลือกในการผลิตเหมาะสมระหว่างความเสี่ยงและประโยชน์ในด้านความ ปลอดภัยแล้วสินค้าจะไม่เป็นสินค้าที่ไม่ปลอดภัย

ดังนั้น ผู้วิจัยเห็นว่าควรนำหลักความเสี่ยงและประโยชน์มาใช้ควบคู่กับหลักความ คาดหมายของผู้บริโภคตามรูปแบบของประเทศในสหภาพยุโรปและประเทศญี่ปุ่น เพื่อแก้ปัญหาค ความบกพร่องของกฎหมายประเทศไทยให้เป็นไปตามหลักความคาดหมายของผู้บริโภค โดยการ แก้ไขเพิ่มเติมในเรื่องของลักษณะของสินค้าที่ไม่ปลอดภัยในพระราชบัญญัติความรับผิดชอบต่อความเสียหายที่เกิดขึ้นจากสินค้าที่ไม่ปลอดภัย พ.ศ. 2551 มาตรา 4 บัญญัติว่า

“สินค้าที่ไม่ปลอดภัย” หมายความว่า สินค้าที่ก่อหรืออาจก่อให้เกิดความเสียหายขึ้นได้ไม่ว่าจะเป็นเพราะเหตุจากความบกพร่องในการผลิตหรือการออกแบบ หรือไม่ได้กำหนดวิธีใช้ วิธีเก็บรักษา คำเตือน หรือข้อมูลเกี่ยวกับสินค้า หรือกำหนดไว้แต่ไม่ถูกต้องหรือไม่ชัดเจนตามสมควร ทั้งนี้โดยคำนึงถึงสภาพของสินค้า รวมทั้งลักษณะการใช้งานและการเก็บรักษาตามปกติธรรมดาของสินค้าอันพึงคาดหมายได้ ในกรณีที่จะไม่ถือว่าเป็นสินค้าที่ไม่ปลอดภัยเมื่อผู้ประกอบการได้ใช้วิธีที่ก่อให้เกิดความไม่ปลอดภัยน้อยที่สุดและเสียค่าใช้จ่ายที่เหมาะสม และก่อให้เกิดประโยชน์แก่ผู้บริโภคให้มากที่สุด

4.2 ปัญหาการกำหนดความเหมาะสมของการจำกัดความรับผิดชอบของผู้ผลิตหรือผู้ประกอบการ

หลักความรับผิดชอบของผู้ประกอบการเป็นหลักสำคัญที่ใช้กำหนดความรับผิด กล่าวคือ ความรับผิดตามหลักกฎหมายสัญญาที่ความรับผิดของผู้ประกอบการเกิดขึ้นเมื่อมีการทำผิดสัญญา ผู้ที่ได้รับความเสียหายและผู้ประกอบการต้องมีนิติสัมพันธ์ระหว่างกันจึงจะเกิดความรับผิดระหว่างกันได้ ทำให้ไม่เหมาะสมที่จะใช้เป็นหลักในการให้ความคุ้มครองผู้ที่ได้รับความเสียหายจากสินค้าที่ไม่ปลอดภัย เนื่องจากสินค้าที่ไม่ปลอดภัยอาจก่อให้เกิดความเสียหายแก่บุคคลอื่นที่ไม่ได้ซื้อสินค้าจากผู้ประกอบการทำให้ผู้เสียหายไม่ได้รับความคุ้มครอง และหลักความรับผิดตามหลักกฎหมายละเมิดเป็นหลักความรับผิดที่สามารถแก้ปัญหาข้อจำกัดในการเรียกค่าสินไหมทดแทนตามหลักกฎหมายสัญญาได้ เนื่องจากความรับผิดตามหลักกฎหมายละเมิดไม่อาศัยนิติสัมพันธ์ระหว่างผู้เสียหายและผู้ประกอบการ แต่ผู้ประกอบการจะต้องรับผิดชอบกระทำหรือละเว้นกระทำการจนก่อให้เกิดความเสียหายขึ้น ในกรณีที่มีความเสียหายเกิดขึ้นจากสินค้าที่ไม่ปลอดภัยผู้เสียหายจะต้องพิสูจน์ให้ศาลเห็นว่าผู้ประกอบการได้กระทำหรือละเว้นกระทำอันเป็นเหตุให้เกิดความเสียหายขึ้น แต่กระบวนการผลิตสินค้าในปัจจุบันมีความซับซ้อนและอยู่ในความรู้เห็นของผู้ประกอบการเพียงฝ่ายเดียว ทำให้ผู้เสียหายไม่สามารถพิสูจน์ได้ จึงไม่สามารถเรียกร้องให้ผู้ประกอบการรับผิดในความเสียหายที่เกิดขึ้นได้ และสุดท้ายที่ประเทศต่าง ๆ นิยมใช้ คือหลักความรับผิดโดยเคร่งครัด (Strict Liability) เป็นหลักความรับผิดที่ไม่อาศัยนิติสัมพันธ์ระหว่างคู่กรณีและความผิดของผู้กระทำ ดังนั้นผู้ที่ได้รับความเสียหายจากสินค้าที่ไม่ปลอดภัยสามารถเรียกให้ผู้ประกอบการรับผิดได้แม้มิได้เป็นคู่สัญญา และไม่ต้องพิสูจน์ถึงความผิดของผู้ประกอบการด้วย

การพัฒนาหลักความรับผิดชอบของผู้ประกอบการในกรณีที่มีความเสียหายเกิดขึ้นจากสินค้าที่ไม่ปลอดภัยประเทศแรก คือสหรัฐอเมริกาโดยมีวิวัฒนาการจากความรับผิดชอบทางสัญญาและความรับผิดชอบทางละเมิดผ่านทางคำพิพากษาและความเห็นของผู้พิพากษา โดยในช่วงปี ค.ศ. 1930 -1960 นักวิชาการและศาลสหรัฐอเมริกาได้ถกเถียงกันที่จะสร้างหลักความรับผิดชอบโดยเคร่งครัดขึ้นมาใช้ในคดีละเมิดที่เกี่ยวข้องกับความเสียหายที่เกิดจากสินค้าที่ชำรุดบกพร่องและความเห็นที่มีอิทธิพลอย่างมาก คือความเห็นของผู้พิพากษา Roger Traynor แห่ง California Supreme Court ในความเห็นพ้อง (Concurring Opinion) ในคดี Escola v. Caca Cola Bottling Co. of Fresno, Cal. 2d 453, 150 P.2d 436 (1944) โดยผู้พิพากษา Traynor ได้กลายมาเป็นหลักกฎหมายและได้รับการยอมรับ ซึ่งได้อธิบายว่า ภายใต้หลักนโยบายสาธารณะ (Public Policy) อันเป็นแนวคิดที่อยู่เบื้องหลังหลักความรับผิดชอบโดยเคร่งครัด แม้ผู้เสียหายจะไม่มีนิติสัมพันธ์ทางสัญญา (Privity of Contract) กับผู้ผลิตสินค้าโดยผู้ผลิตก็ต้องรับผิดชอบต่อความเสียหายที่เกิดขึ้นเพราะสินค้าของผู้ผลิตไม่ปลอดภัย โดยมีเหตุผล 5 ประการที่จะกำหนดนโยบายสาธารณะให้ผู้ผลิตต้องมีความรับผิดชอบโดยเคร่งครัด ดังนี้

1) ผู้ผลิตเป็นผู้ที่อยู่ในฐานะที่ดีที่สุดที่จะป้องกันความเสียหาย เพราะสามารถเห็นหรือคาดเห็นอันตรายที่อาจเกิดขึ้นจากสินค้าของตนได้ดีกว่าผู้บริโภค และอาจป้องกันความเสียหายที่จะเกิดขึ้นได้

2) เมื่อมีความเสียหายเกิดขึ้นแล้ว ผู้เสียหายต้องแบกรับภาระอันหนักยิ่งแต่เพียงผู้เดียว การให้ผู้ผลิตต้องรับผิดชอบในความเสียหายที่เกิดขึ้น เนื่องจากผู้ผลิตสามารถกระจายภาระได้โดยการทำประกันภัย ซึ่งมีผลเพียงการเพิ่มต้นทุนในการประกอบธุรกิจแก่ผู้ผลิตเท่านั้น และสามารถกระจายภาระต้นทุนของความเสี่ยงได้โดยการกำหนดราคาสินค้า

3) การพิสูจน์ว่าผู้ผลิตประมาทเลินเล่อนั้นทำได้ยากมากและเป็นภาระอย่างยิ่งต่อผู้เสียหาย เนื่องจากกรรมวิธีการผลิตเป็นเรื่องที่มีความซับซ้อนยากที่ผู้บริโภคทั่วไปจะเข้าถึงข้อมูลและสามารถเข้าใจได้

4) การนำหลัก Res Ipsa Loquitur (Things Speak for Itself) ซึ่งเป็นหลักกฎหมายจารีตประเพณีในความรับผิดชอบทางละเมิดที่เกิดจากความประมาทเลินเล่อ มีหลักการว่า เหตุการณ์อย่างใดอย่างหนึ่งตามปกติจะไม่เกิดขึ้น เว้นแต่มีความผิดปกติบางอย่างจึงทำให้เกิด

⁵ จีราพร สุทันกิตระ. (2553). พระราชบัญญัติความรับผิดชอบต่อความเสียหายอันเกิดจากสินค้าที่ไม่ปลอดภัย พ.ศ. 2557. วิทยานิพนธ์นิติศาสตรมหาบัณฑิต คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช. หน้า 70-71.

เหตุการณ์นั้นขึ้น แม้ว่าจะไม่อาจรอบถึงสาเหตุของเหตุการณ์ดังกล่าวและไม่มีหลักฐาน โดยตรง แต่ การเกิดเหตุการณ์ดังกล่าวขึ้นก็เป็นเครื่องบ่งชี้ในตัวว่าต้องมีความผิดปกติอย่างหนึ่งอย่างใดเกิดขึ้น และเมื่อความเสียหายที่เกิดขึ้น ไม่ได้เป็นความผิดของฝ่ายผู้เสียหายก็ถือว่ามีการกระทำละเมิดและผู้ที่ มีอำนาจควบคุมเหนือเหตุการณ์นั้นเพียงฝ่ายเดียวประมาทเลินเล่อจึงควรต้องรับผิดชอบโดยผู้เสียหายไม่ ต้องพิสูจน์อย่างอื่นอีก ซึ่งเป็นข้อสันนิษฐานตามความเป็นจริงที่วางอยู่บนพื้นฐานของหลักการที่ว่า สิ่งทั้งหลายย่อมเป็นไปตามกฎแห่งธรรมชาติและบุคคลย่อมกระทำการไปโดยสุจริต

5) ผู้ผลิตคือคนที่ชักจูงให้ผู้บริโภคไว้วางใจและคาดหวังว่าสินค้าที่ผลิตขึ้นมี ความปลอดภัย ดังนั้น เมื่อเกิดความเสียหายขึ้นผู้ผลิตจึงควรต้องรับผิดชอบต่อผู้บริโภคใช้สินค้า ตามปกติ และภาระการพิสูจน์ควรตกอยู่กับผู้ผลิต

ในประเทศไทยมีกฎหมายกำหนดความรับผิดในความเสียหายที่เกิดขึ้นจากสินค้าที่ไม่ ปลอดภัยไว้โดยเฉพาะได้นำทฤษฎีความรับผิดโดยเคร่งครัด (Theory of Strict Liability) มาปรับใช้ กับการกำหนดความรับผิดของผู้ประกอบการ คือผู้ประกอบการจะต้องรับผิดชอบในความเสียหายที่ เกิดขึ้นจากสิ่งต่าง ๆ ที่ตนเป็นผู้ผลิตหรือนำเข้ามาจำหน่ายในประเทศ แต่มีข้อยกเว้นความรับผิดของ ผู้กระทำที่สามารถนำสืบหักล้างเพื่อหลุดพ้นความผิดได้ กล่าวคือ ผู้เสียหายไม่ต้องนำสืบถึงความ จงใจหรือประมาทเลินเล่อของผู้ประกอบการ ซึ่งความเสียหายดังกล่าวจะต้องเป็นความเสียหายต่อ ชีวิต ร่างกาย และทรัพย์สินของผู้เสียหาย โดยผู้ประกอบการนั้นจะต้องมีหน้าที่ในการแสดง พยานหลักฐานว่าตนไม่ต้องรับผิดชอบในความเสียหายนั้น ๆ เพราะความเสียหายดังกล่าวเกิดจากสาเหตุ อื่นมิใช่จากการกระทำหรือการบริโภคสินค้าของตนเอง ประกอบกับได้นำทฤษฎีความรับผิดในทาง ละเมิดมาปรับใช้ โดยกำหนดว่าองค์ประกอบของความรับผิดทางละเมิดมีเพียง 2 ประการ คือความเสียหายและความสัมพันธ์ระหว่างการกระทำและความเสียหายที่เกิดขึ้น โดยสันนิษฐานไว้ก่อนว่า บุคคลจะต้องรับผิดชอบในความเสียหายแม้ไม่ได้กระทำโดยจงใจหรือประมาทเลินเล่อและไม่ต้อง คำนึงถึงองค์ประกอบภายในของผู้กระทำ และเป็นความรับผิดที่ไม่อาศัยความผิดของผู้กระทำ แต่ หลักดังกล่าวมิได้ห้ามให้ผู้กระทำโต้แย้งคัดค้านและต้องรับผิดชอบอย่างสิ้นเชิง ดังนั้น ผู้กระทำสามารถ นำพยานหลักฐานมาแสดงต่อศาล เพื่อให้ตนเองหลุดพ้นความรับผิดได้ภายใต้เงื่อนไขที่กฎหมาย กำหนด

เมื่อผู้วิจัยได้ทำการศึกษาในเรื่องของการจำกัดความรับผิดของผู้ผลิตหรือผู้ประกอบการ ในเรื่องของผลิตภัณฑ์ของเล่นสำหรับเด็กของกฎหมายระหว่างประเทศและกฎหมายต่างประเทศ ได้แก่ กฎเกณฑ์ของสหภาพยุโรป สหรัฐอเมริกา ประเทศญี่ปุ่น และสาธารณรัฐสังคมนิยมเวียดนาม

รวมไปถึงกฎหมายของประเทศไทยในเรื่องเดียวกันนั้น พบว่าในแต่ละประเทศได้มีการกำหนดในเรื่องดังกล่าวไว้แตกต่างกัน ดังต่อไปนี้

กฎเกณฑ์ของรัฐสภายุโรปและคณะมนตรีว่าด้วยความปลอดภัยของของเล่นสำหรับเด็ก (Directive 2009/48/EC of the European Parliament and of the Council of 18 June 2009 on the Safety of Toys) กำหนดให้ผู้ประกอบธุรกิจของเล่นเด็กที่เกี่ยวข้องและพนักงานเจ้าหน้าที่มีหน้าที่ในการดำเนินการต่าง ๆ เพื่อให้ของเล่นเด็กที่จะวางจำหน่ายในท้องตลาดหรือของเล่นภายหลังวางจำหน่ายในท้องตลาดมีความปลอดภัยอยู่เสมอ แม้ของเล่นเด็กจะตกไปถึงมือของผู้บริโภคต้องไม่เกิดความเสียหายหรืออันตรายใด ๆ ต่อชีวิต ร่างกาย และสุขภาพ นอกจากนี้ เมื่อของเล่นเด็กเกิดความเสียหายหรือความไม่ปลอดภัยขึ้นก็ต้องมีการกำหนดมาตรการในการยับยั้งหรือมาตรการอื่น ๆ เพื่อมิให้ของเล่นเด็กที่ไม่ปลอดภัยตกไปอยู่ในมือของเด็กจนเกิดอันตราย การกำกับดูแลความปลอดภัยของของเล่นสำหรับเด็กก่อนวางจำหน่ายในท้องตลาดถือเป็นมาตรการที่กำหนดให้ของเล่นเด็กต้องเป็นไปตามกฎเกณฑ์ต่าง ๆ หากของเล่นไม่เป็นไปตามที่กฎหมายกำหนด หรือผู้ประกอบการไม่ปฏิบัติตามกฎเกณฑ์ที่เกี่ยวข้องที่ใช้บังคับก็ไม่สามารถวางจำหน่ายของเล่นเด็กในสหภาพยุโรปได้ อีกทั้งเมื่อพบว่าของเล่นเด็กปรากฏความเสี่ยงที่อาจก่อให้เกิดอันตรายต่อสุขภาพและความปลอดภัยของเด็ก โดยให้ผู้ประกอบธุรกิจและพนักงานเจ้าหน้าที่ในการดำเนินการอย่างหนึ่งอย่างใด เพื่อยับยั้งมิให้ของเล่นที่ปรากฏความเสี่ยงยังคงวางจำหน่ายในท้องตลาดต่อไป หน้าที่ของผู้ผลิต ผู้นำเข้า และผู้จัดจำหน่ายกรณีพบว่าของเล่นไม่เป็นไปตามข้อกำหนดด้านความปลอดภัยหรือไม่ เป็นไปตามมาตรฐานต้องใช้มาตรการที่เหมาะสม หากจำเป็นอาจต้องจัดเก็บคืนจากที่จัดจำหน่าย หรือเรียกคืนของเล่นเด็กจากผู้บริโภคเพื่อนำของเล่นเด็กเหล่านั้นไปแก้ไขและปรับปรุงให้เป็นไปตามกฎหมาย

ในสหรัฐอเมริกาให้ผู้ประกอบธุรกิจต่าง ๆ รวมไปถึงผลิตภัณฑ์ของเล่นเด็กที่มีหน้าที่ในการดำเนินการต่าง ๆ เพื่อให้สินค้าต่าง ๆ รวมไปถึงผลิตภัณฑ์ของเล่นเด็กที่จะวางจำหน่ายในท้องตลาดมีความปลอดภัย นอกจากนั้น เมื่อของเล่นเด็กเกิดความเสียหายหรือความไม่ปลอดภัยขึ้นมีมาตรการในการยับยั้งหรือมาตรการอื่น ๆ เพื่อมิให้ของเล่นเด็กที่ไม่ปลอดภัยตกไปอยู่ในมือของเด็กจนเกิดอันตราย โดยการกำกับดูแลของเล่นเด็กก่อนวางจำหน่ายในท้องตลาดเป็นมาตรการที่กำหนดให้ของเล่นเด็กต้องเป็นไปตามกฎเกณฑ์ต่าง ๆ หากของเล่นไม่เป็นไปตามที่กฎหมายกำหนด หรือผู้ประกอบการไม่ปฏิบัติตามกฎเกณฑ์ที่เกี่ยวข้องที่ใช้บังคับ ย่อมไม่สามารถวางจำหน่ายของเล่นในสหรัฐอเมริกาได้

ส่วนในประเทศญี่ปุ่นได้มีการกำหนดมาตรฐานในการดูแลความปลอดภัยของเล่นเด็กไว้ว่า หากผู้ใดประสงค์ที่จะวางจำหน่ายของเล่นเด็กในประเทศญี่ปุ่นจำเป็นต้องดำเนินการต่าง ๆ เพื่อเป็นการรับรองหรือยืนยันว่าของเล่นเด็กเป็นไปตามกฎหมายที่ใช้บังคับและมาตรฐานความปลอดภัยของเล่นเด็ก โดยกำหนดหน้าที่ของผู้ประกอบธุรกิจต้องออกแบบและผลิตของเล่นเด็กให้เป็นไปตามข้อกำหนดด้านความปลอดภัยและมาตรฐาน รวมถึงการเข้ารับการตรวจสอบจากหน่วยงานที่ได้รับ การรับรอง อีกทั้งกฎหมายได้กำหนดหน้าที่ของพนักงานเจ้าหน้าที่ในการตรวจสอบเพื่อยืนยันว่าของเล่นเด็กเป็นไปตามข้อกำหนดด้านความปลอดภัยหรือเป็นไปตามมาตรฐาน

รวมไปถึงกฎหมายของสาธารณรัฐสังคมนิยมเวียดนาม มีหลักความรับผิดชอบของผู้ประกอบการตามกฎหมายเวียดนาม ใช้หลักความรับผิดชอบโดยเคร่งครัดเช่นเดียวกับประเทศไทย ซึ่งพิจารณาได้จากบทบัญญัติในมาตรา 23 แห่งกฎหมายคุ้มครองผู้บริโภค ค.ศ. 2010 ซึ่งบัญญัติว่า “...ผู้ประกอบการจะต้องรับผิดชอบแม้จะไม่ได้รู้ถึงความไม่ปลอดภัยของสินค้าหรือไม่ได้เป็นผู้ก่อให้เกิดความไม่ปลอดภัยนั้น...” ความรับผิดชอบของผู้ประกอบการเกิดขึ้น แม้จะไม่ได้รู้ถึงความไม่ปลอดภัยของสินค้า อันเป็นการแสดงให้เห็นว่าความรับผิดชอบดังกล่าวเป็นความรับผิดชอบที่เกิดขึ้นโดยไม่อาศัยความผิดของผู้ประกอบการเป็นหลักการของความรับผิดชอบโดยเคร่งครัด

อีกทั้งในกฎหมายประเทศไทย ผู้วิจัยพบว่าหลักความรับผิดชอบของผู้ประกอบการตามกฎหมายไทยปรากฏในพระราชบัญญัติความรับผิดชอบต่อความเสียหายที่เกิดขึ้นจากสินค้าที่ไม่ปลอดภัย พ.ศ. 2551 มาตรา 5 บัญญัติว่า “ผู้ประกอบการทุกคนต้องร่วมกันรับผิดชอบต่อผู้เสียหายในความเสียหายที่เกิดจากสินค้าที่ไม่ปลอดภัย และสินค้านั้นได้มีการขายให้แก่ผู้บริโภคแล้ว ไม่ว่าความเสียหายนั้นจะเกิดจากการกระทำโดยจงใจหรือประมาทเลินเล่อของผู้ประกอบการหรือไม่ก็ตาม” ความรับผิดชอบของผู้ประกอบการเกิดขึ้นเมื่อมีความเสียหายเกิดขึ้นจากสินค้าที่ไม่ปลอดภัย โดยไม่คำนึงถึงเจตนาภายในของผู้ประกอบการ และเป็นความรับผิดชอบที่เกิดขึ้นโดยไม่อาศัยความผิดของผู้ประกอบการ ดังนั้น หลักความรับผิดชอบของผู้ประกอบการตามกฎหมายไทยจึงเป็นหลักความรับผิดชอบโดยเคร่งครัดที่ผู้ประกอบการจะต้องรับผิดชอบเมื่อมีความเสียหายเกิดขึ้นจากสินค้าที่ไม่ปลอดภัย แม้ว่าผู้ประกอบการจะมีได้จงใจหรือประมาทเลินเล่อก่อให้เกิดความเสียหายขึ้นก็ตาม เว้นแต่จะเข้าข้อยกเว้นตามที่กฎหมายกำหนด

จากการศึกษากฎหมายของต่างประเทศเปรียบเทียบกับกฎหมายของประเทศไทยนั้น ผู้วิจัยพบว่าการนำหลักความรับผิดชอบโดยเคร่งครัดมาใช้กำหนดความรับผิดชอบของผู้ประกอบการ ในกรณีความเสียหายจากสินค้าที่ไม่ปลอดภัยแทนหลักความรับผิดชอบตามสัญญา หรือหลักความรับผิดชอบในทางละเมิด

นั้น มีความเหมาะสมและสามารถให้ความคุ้มครองผู้เสียหายได้ดีกว่า เนื่องจากการเรียกร้องให้ผู้ประกอบการรับผิดชอบตามสัญญา ผู้เสียหายจำเป็นต้องมีความสัมพันธ์ทางสัญญาระหว่างกัน หากผู้เสียหายมิได้เป็นคู่สัญญากับผู้ประกอบการแล้วก็ไม่อาจเรียกร้องให้ผู้ประกอบการรับผิดชอบได้ แต่การผลิตและจำหน่ายสินค้าในปัจจุบันเป็นลักษณะที่ผลิตในรูปแบบของอุตสาหกรรม (Mass Product) ที่สินค้ากระจายไปสู่ผู้บริโภคโดยผ่านตัวแทน พ่อค้าคนกลาง หรือจากการนำเข้าสู่สินค้าของผู้ประกอบการสินค้าไม่ได้ผ่านจากผู้ผลิตไปสู่ผู้เสียหายโดยตรง ทำให้ผู้เสียหายไม่สามารถเรียกให้ผู้ผลิต ซึ่งเป็นบุคคลที่อยู่ในฐานะที่จะป้องกันไม่ให้สินค้าไม่ปลอดภัย และกระจายความเสี่ยงจากความเสียหายโดยการรับประกันภัยสินค้า ให้รับผิดชอบในความเสียหายที่เกิดขึ้นได้ คงเรียกค่าสินไหมทดแทนความเสียหายได้จากผู้ประกอบการรายย่อยที่รับสินค้าจากผู้ผลิตเท่านั้น แต่ผู้ประกอบการรายย่อยเหล่านั้นอาจไม่อยู่ในฐานะที่จะเยียวยาความเสียหายให้แก่ผู้เสียหายได้อย่างเพียงพอ ส่วนการเรียกร้องให้ผู้ประกอบการรับผิดชอบหลักกฎหมายละเมิด แม้จะไม่มีข้อจำกัดในเรื่องนิติสัมพันธ์ระหว่างผู้ประกอบการและผู้เสียหาย แต่การที่ผู้ผลิตจะต้องรับผิดชอบในความเสียหายที่เกิดขึ้น ผู้เสียหายจะต้องมีภาระในการพิสูจน์ถึงการกระทำโดยจงใจหรือประมาทเลินเล่อของผู้ผลิตด้วย แต่การผลิตสินค้าในปัจจุบันใช้ความรู้ทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีที่บุคคลทั่วไปไม่สามารถเข้าถึงและเข้าใจได้ เพราะขั้นตอนเหล่านั้นอยู่ในความรู้เห็นของผู้ผลิตเพียงฝ่ายเดียว

ดังนั้น ผู้เสียหายจึงพิสูจน์ได้ยากอาจทำให้ผู้เสียหายไม่ได้รับการเยียวยาความเสียหายที่เกิดขึ้นเลย ด้วยข้อจำกัดดังกล่าวจึงจำเป็นต้องนำหลักความรับผิดชอบโดยเคร่งมาใช้เพื่อคุ้มครองผู้เสียหายอย่างเพียงพอและเป็นธรรม แต่การนำหลักความรับผิดชอบดังกล่าวมาใช้ อาจเกิดปัญหาว่าจะก่อให้เกิดภาระแก่ผู้ประกอบการมากเกินไปหรือไม่ ซึ่งผู้วิจัยเห็นว่าผู้ประกอบการเป็นผู้ที่มีความรู้ในการป้องกันมิให้เกิดความไม่ปลอดภัยกับสินค้า และการใช้มาตรการที่เข้มงวดดังกล่าวทำให้ผู้ประกอบการมีความระมัดระวังในการดำเนินธุรกิจมากขึ้น

เมื่อได้พิจารณาถึงบทนิยามของคำว่า “ผู้ประกอบการ” ในพระราชบัญญัติความรับผิดชอบต่อความเสียหายที่เกิดขึ้นจากสินค้าที่ไม่ปลอดภัย พ.ศ. 2551 เห็นได้ว่าขอบเขตของผู้ประกอบการที่จะต้องรับผิดชอบตามความในพระราชบัญญัตินี้มีขอบเขตที่กว้างมากกว่ากฎหมายของต่างประเทศ กล่าวคือ กฎหมายของต่างประเทศนั้นมุ่งคุ้มครองถึงผู้บริโภคและคุ้มครองถึงหลักหลักการว่าด้วยความรับผิดชอบต่อความเสียหายที่เกิดจากสินค้าที่ไม่ปลอดภัยด้วยประกอบกัน อีกทั้งกฎหมายในต่างประเทศยังกำหนดคุ้มครองไปถึงผู้ขายที่ไม่สามารถระบุตัวผู้ผลิตสินค้า หรือผู้นำเข้าต้องรับผิดชอบตามกฎหมายด้วย ซึ่งมีหลักเกณฑ์ในการพิจารณาว่าผู้ผลิตคือบุคคลที่อยู่ในฐานะที่เหมาะสมที่สุดที่

จะดูแลไม่ให้สินค้าที่ชำรุดบกพร่องเข้าสู่ตลาดและถึงมือประชาชน หรือสามารถกำหนดราคาสินค้าให้ครอบคลุมถึงความเสียหายจากความชำรุดบกพร่องที่เกิดขึ้นกับสินค้าได้ และหากสินค้าที่ผลิตขึ้นเกิดความชำรุดบกพร่อง ผู้ผลิตก็ถือเป็นบุคคลที่เหมาะสมที่สุดที่จะต้องรับผิดชอบต่อความเสียหายที่เกิดขึ้น อันเนื่องมาจากเป็นผู้ที่รู้ถึงกระบวนการผลิตดีที่สุดถึงข้อบกพร่องต่าง ๆ ในการผลิตเป็นอย่างดี และเป็นบุคคลที่ควรจัดการตรวจสอบ และควบคุมสินค้าที่ผลิตใหม่ให้ความปลอดภัยมากยิ่งขึ้น ส่วนผู้ขายสินค้าส่วนใหญ่ไม่อยู่ในสถานะที่จะรู้ว่าสินค้าที่มีการผลิตจากโรงงานนั้น มีความชำรุดบกพร่องจนก่อให้เกิดอันตรายหรือไม่อย่างไร ผู้ขายเพียงแต่มีหน้าที่ในการขายสินค้าตามที่ได้รับมาเท่านั้น โดยไม่มีการเปลี่ยนแปลงโครงสร้างของสินค้าแต่อย่างใด รวมทั้งไม่ได้มีส่วนเกี่ยวข้องกับการผลิตสินค้าที่ขาย ผู้วิจัยเห็นว่า ควรที่จะมีการแก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติความรับผิดชอบต่อความเสียหายที่เกิดขึ้นจากสินค้าที่ไม่ปลอดภัย พ.ศ. 2551 มาตรา 4

“ผู้ประกอบการ” หมายความว่า

- (1) ผู้ผลิตหรือผู้ว่าจ้างให้ผลิตในเชิงธุรกิจหรือในเชิงทางการค้า
- (2) ผู้นำเข้าในเชิงธุรกิจหรือในเชิงทางการค้า
- (3) ผู้ขายสินค้าที่ไม่สามารถระบุตัวผู้ผลิต ผู้ว่าจ้างให้ผลิต หรือผู้นำเข้าได้
- (4) ผู้ซึ่งใช้ชื่อ ชื่อทางการค้า เครื่องหมายการค้า เครื่องหมาย ข้อความหรือแสดงด้วยวิธีใด ๆ อันมีลักษณะที่จะทำให้เกิดความเข้าใจได้ว่าเป็นผู้ผลิต ผู้ว่าจ้างให้ผลิตหรือผู้นำเข้า”

เมื่อประเทศไทยได้มีการแก้ไขเพิ่มเติมในส่วนดังกล่าวแล้ว เพื่อเป็นการกำหนดความเหมาะสมของการจำกัดความรับผิดชอบของผู้ผลิตหรือผู้ประกอบการ โดยเฉพาะเช่นเดียวกับกฎหมายของต่างประเทศดังที่กล่าวมาข้างต้น และทำให้การบังคับใช้กฎหมายของประเทศไทยมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

4.3 ปัญหาการแจ้งเตือนและการเรียกคืนในความไม่ปลอดภัยในผลิตภัณฑ์ของเล่นสำหรับเด็ก

การแจ้งเตือนและการเรียกคืนในความไม่ปลอดภัยของของเล่นสำหรับเด็กถือเป็นมาตรการป้องกันก่อนที่ของเล่นเด็กจะก่อให้เกิดความเสียหายต่อผู้บริโภค และเพื่อให้ผู้บริโภคได้รับรู้ถึงความเสี่ยงภัยและอันตรายที่อาจเกิดขึ้นกับตนหรือบุคคลที่อยู่ในความดูแลของตนเอง รวมถึงเพื่อให้ผู้บริโภคได้ใช้ความระมัดระวังในการหลีกเลี่ยงมิให้อันตรายเกิดขึ้น เพราะของเล่นสำหรับเด็กถือเป็นสินค้าที่มีความละเอียดอ่อนมาก โดยผู้บริโภคสินค้านั้นคือเด็กซึ่งอาจมีอายุต่ำกว่า 14 ปี

หรือเป็นเด็กทารกที่ยังไม่สามารถป้องกันตนเองจากสินค้าที่มีความอันตรายได้ จึงต้องมีการแจ้งเตือนหรือการเรียกคืนสินค้าเมื่อมีอันตรายเกิดขึ้นจากสินค้านั้น เนื่องจากการแจ้งเตือนข้อมูลความไม่ปลอดภัยจะเป็นหน้าที่ของผู้ผลิต ผู้ประกอบการ หรือพนักงานเจ้าหน้าที่เป็นผู้กำหนดวิธีการระยะเวลาต่าง ๆ ในการแจ้งเตือนซึ่งต้องเป็นไปตามหลักเกณฑ์ วิธีการ เงื่อนไขตามที่กำหนด จากการสืบค้นข้อมูลกลับไม่ปรากฏว่ามีการกำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการและเงื่อนไขการแจ้งเตือนแต่อย่างใด อีกทั้ง ประเทศไทยยังไม่มียุทธศาสตร์ที่เป็นองค์กรกลางของประเทศในการแจ้งเตือนข้อมูลและเก็บรวบรวมสถิติเกี่ยวกับสินค้าที่ไม่ปลอดภัยหรือไม่เป็นไปตามมาตรฐาน จึงเป็นเหตุให้เกิดปัญหาความไม่เหมาะสมของการแจ้งเตือนและการให้ข้อมูลความไม่ปลอดภัย

4.3.1 กรณีตัวอย่างที่เกี่ยวข้องกับการแจ้งเตือนและการเรียกคืนในความไม่ปลอดภัยในผลิตภัณฑ์ของเล่นสำหรับเด็ก

กฎหมายว่าด้วยความปลอดภัยของสินค้าเป็นกฎหมายที่มีแนวคิดการคุ้มครองผู้บริโภคจากสินค้าทุกชนิดในเชิงป้องกันก่อนที่ความเสียหายจะเกิดขึ้น ซึ่งแนวคิดเกี่ยวกับการคุ้มครองผู้บริโภคจึงมุ่งคุ้มครองเฉพาะกลุ่มที่มีความเสี่ยงมากกว่าบุคคลทั่วไป คือเด็กเนื่องจากภูมิคุ้มกันทางร่างกายของเด็กที่น้อยกว่าอันตรายที่เกิดขึ้นกับเด็กย่อมรุนแรงและร้ายแรงกว่าผู้ใหญ่ รวมถึงเด็กไม่มีวุฒิภาวะเพียงพอที่สามารถใช้วิจารณญาณในการระมัดระวังสินค้าที่ไม่ปลอดภัย เด็กจึงมีข้อจำกัดทั้งด้านร่างกาย และสติปัญญา ด้วยเหตุนี้ การคุ้มครองความปลอดภัยในเด็กจะปรากฏในลักษณะการกำกับดูแลความปลอดภัยในสินค้าประเภทต่าง ๆ ที่ใช้สำหรับเด็ก เช่น ผลิตภัณฑ์สำหรับเด็ก หรือของเล่นเด็ก เป็นต้น ซึ่งของเล่นเด็กเป็นสินค้าเฉพาะที่มีไว้สำหรับเด็ก โดยเด็กเป็นผู้บริโภคที่มีลักษณะเฉพาะแตกต่างไปจากผู้บริโภคทั่วไป เนื่องจากเด็กเป็นกลุ่มผู้บริโภคที่มีความเสี่ยงทั้งความเสี่ยงทางด้านร่างกายที่มีพัฒนาการยังไม่สมบูรณ์แข็งแรง ภูมิคุ้มกันยังพัฒนาไม่เต็มที่ รวมถึงความเสี่ยงทางด้านวุฒิภาวะที่เด็กยังมีไม่เพียงพอที่จะสามารถแยกแยะความเป็นอันตรายหรือความปลอดภัยได้ ตลอดจนเด็กไม่สามารถใช้วิจารณญาณในการที่จะหลีกเลี่ยงอันตรายที่อาจเกิดขึ้นกับตนได้ ประกอบกับการพัฒนาอุตสาหกรรมที่ทันสมัย ทำให้มีระบบการผลิตของเล่นเด็กมีความสลับซับซ้อนมากขึ้น จนทำให้ผู้บริโภคไม่สามารถประเมินความปลอดภัยของของเล่นเด็กได้ และเด็กซึ่งเป็นกลุ่มผู้บริโภคที่มีความเสี่ยงมากกว่าผู้บริโภคทั่วไป สามารถยกตัวอย่างกรณีของเล่นสำหรับเด็กที่ก่อให้เกิดอันตรายได้ ดังต่อไปนี้

กรณีบริษัท แมทเทล จำกัด ผู้ประกอบธุรกิจของเล่นเด็กในสหรัฐอเมริกาเรียกคืนสินค้าของเล่นเด็กกลับคืนจำนวนกว่า 9 ล้านชิ้น ซึ่งของเล่นดังกล่าวประกอบด้วยตุ๊กตา หุ่นยนต์ต่าง ๆ รถเด็กเล่น และชุดของเล่น สาเหตุของการเรียกคืน คือแม่เหล็กกำลังสูงชิ้นเล็ก ๆ ที่เป็นส่วนประกอบนั้นติดไว้ไม่แน่น รวมทั้งมีของเล่นบางชิ้นที่ใช้สีที่มีส่วนผสมของตะกั่วปะปนอยู่ การเรียกคืนสินค้าครั้งนี้ประกาศอยู่ในเว็บไซต์ของบริษัท ทั้งนี้ จากรายงานการแพทย์ระบุว่าสารตะกั่วอาจเป็นอันตรายทำลายสมองของเด็กเล็กได้⁶

เมื่อวันที่ 23 พฤศจิกายน พ.ศ. 2559 คณะกรรมการคุ้มครองผู้บริโภคของสหรัฐอเมริกา สั่งเรียกคืนของเล่นเด็กอันตรายกว่า 12 รายการ เพื่อป้องกันเหตุร้ายในช่วงเทศกาลช้อปปิ้งของขวัญเฉลิมฉลองเทศกาลคริสต์มาสและปีใหม่ เพราะของเล่นหลายรายการอาจก่ออันตราย เช่น ไฟลุกไหม้ เด็กเผลอเรอกินกินได้ง่ายหรือมีส่วนผสมวัสดุมีพิษ ซึ่งรายงานเรื่อง “ของเล่นตัวปัญหา” ระบุช่วงปี พ.ศ. 2557 มีเด็กเสียชีวิตจากของเล่นทั่วประเทศ 11 ราย บาดเจ็บกว่า 250,000 ราย ทำให้ทางการเพิ่มการเฝ้าระวังตรวจสอบของเล่นที่ผลิตตั้งแต่เดือนมกราคม พ.ศ. 2558 ถึงเดือนตุลาคม พ.ศ. 2559 โดยพบของเล่นเสี่ยงอันตราย เช่น อากาศยานบังคับแอร์ สปีน และแอร์โรครูซ ซึ่งถูกเรียกคืนกว่า 300,000 ชิ้น เพราะอาจเกิดไฟลุกไหม้ระหว่างชาร์จพลังงานในส่วนของเล่นติดแม่เหล็กอาจถูกเด็กกลืนกินและส่งผลร้ายภายในช่องท้องกับของเล่นอีกหลายชนิดที่ใช้สีผสมสารตะกั่วและวัสดุมีพิษ ทางการสหรัฐอเมริกายังประกาศเตือนผู้ปกครองให้พิจารณาตรวจสอบของเล่นสำหรับบุตรหลานอย่างละเอียดรอบคอบด้วย⁷

4.3.2 การไม่กำหนดหน้าที่ของผู้ผลิตหรือผู้ประกอบการในการแจ้งเตือนข้อมูลความไม่ปลอดภัย

กฎหมายที่ใช้บังคับที่เกี่ยวกับการกำกับดูแลความปลอดภัยในของเล่นเด็ก กฎหมายว่าด้วยการคุ้มครองผู้บริโภคที่กำหนดให้พนักงานเจ้าหน้าที่ที่มีอำนาจสั่งให้ผู้ประกอบธุรกิจแจ้งเตือนข้อมูลของของเล่นเด็กที่มีผลการทดสอบว่าอาจเป็นอันตรายให้แก่สาธารณชนทราบ ทำให้เห็นว่าพนักงานเจ้าหน้าที่ต้องได้ทราบผลการทดสอบเสียก่อนว่าของเล่นเด็กอาจเป็นอันตรายต่อผู้บริโภคจึงจะ

⁶ VOA Thai Service. (2550). *Mattel บริษัทของเล่นเด็กรายใหญ่ของสหรัฐประกาศเรียกคืนสินค้าของเล่นเด็ก*. (ออนไลน์). เข้าถึงได้จาก : <https://www.voathai.com/a/a-47-2007-08-16-voa3-90634564/920826.html>. [2566, มิถุนายน 13].

⁷ ไทยรัฐออนไลน์. (2559). *เตือนภัยของเล่นอันตราย ก่อนช่วงคริสต์มาส-ปีใหม่*. (ออนไลน์). เข้าถึงได้จาก : <https://www.thairath.co.th/news/foreign/791956> [2566, มิถุนายน 13].

สามารถสั่งให้ผู้ประกอบธุรกิจดำเนินการแจ้งเตือนข้อมูลตามหลักเกณฑ์ วิธีการ เงื่อนไขตามที่คณะกรรมการกำหนดได้ และกฎหมายว่าด้วยมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรมที่กำกับดูแลให้ของเล่นเด็กเป็นไปตามมาตรฐานที่กำหนด หากของเล่นเด็กไม่เป็นไปตามมาตรฐาน พนักงานเจ้าหน้าที่จะออกคำสั่งให้ผู้ประกอบธุรกิจดำเนินการต่าง ๆ เพื่อจัดการหรือบังคับกับของเล่นเด็กที่ไม่เป็นไปตามมาตรฐาน แต่กลับมิได้มิได้กำหนดบทบัญญัติในส่วนการแจ้งเตือนหรือให้ข้อมูลต่อผู้บริโภคถึงความไม่เป็นไปตามมาตรฐานของผลิตภัณฑ์แต่อย่างใด

ในขณะที่กฎหมายต่างประเทศกำหนดให้ผู้ประกอบธุรกิจมีหน้าที่ในการแจ้งเตือนข้อมูลความไม่ปลอดภัยหากพบว่าของเล่นเด็กไม่เป็นไปตามมาตรฐานหรือไม่ปลอดภัย พร้อมทั้งระบุข้อมูลที่เกี่ยวข้องทั้งหมด กล่าวคือ ในกฎเกณฑ์แห่งสหภาพยุโรปเมื่อพบว่าของเล่นเด็กปรากฏความเสี่ยงที่อาจก่อให้เกิดอันตรายต่อสุขภาพและความปลอดภัยของเด็ก โดยให้ผู้ประกอบธุรกิจและพนักงานเจ้าหน้าที่ดำเนินการอย่างใดอย่างหนึ่ง เพื่อยับยั้งมิให้ของเล่นที่ปรากฏความเสี่ยงสามารถวางจำหน่ายในท้องตลาดต่อไป หน้าที่ของผู้ผลิต ผู้นำเข้า และผู้จัดจำหน่ายกรณีพบว่าของเล่นไม่เป็นไปตามข้อกำหนดด้านความปลอดภัยหรือไม่เป็นไปตามมาตรฐานต้องใช้มาตรการที่เหมาะสม หากจำเป็นอาจต้องจัดเก็บคืนจากที่จัดจำหน่ายหรือเรียกคืนของเล่นเด็กจากผู้บริโภคเพื่อนำของเล่นเด็กเหล่านั้นไปแก้ไขและปรับปรุงให้เป็นไปตามกฎหมาย และหากของเล่นเด็กปรากฏความเสี่ยงที่อาจก่อให้เกิดอันตราย ผู้ผลิต ผู้นำเข้า และผู้จัดจำหน่ายต้องแจ้งต่อหน่วยงานตรวจสอบในประเทศที่วางจำหน่ายทันที พร้อมทั้งระบุข้อมูลของเล่นเด็ก ความเสี่ยงที่ปรากฏ และมาตรการที่ตนได้ดำเนินการไปแล้ว ซึ่งผู้ผลิต ผู้นำเข้า และผู้จัดจำหน่ายมีหน้าที่ในการดำเนินการตามหรือร่วมกันกับหน่วยงานตรวจสอบกำหนดเพื่อความปลอดภัยของเด็ก

ส่วนในสหรัฐอเมริกากำหนดในเรื่องของการแจ้งเตือนข้อมูลในกรณีที่สินค้าของตนไม่ปลอดภัยต่อเด็กให้เป็นหน้าที่ของผู้ประกอบธุรกิจของเล่นเด็กที่เกี่ยวข้องและพนักงานเจ้าหน้าที่จะมีหน้าที่ในการแจ้งเตือนความไม่ปลอดภัย เพื่อให้ผู้ที่เกี่ยวข้องหยุดการจำหน่ายและเป็นข้อมูลให้ผู้บริโภคในการใช้ความระมัดระวังในการใช้ หรือหลีกเลี่ยงการใช้ของเล่นเด็กนั้น ๆ โดยผู้ประกอบธุรกิจ ทั้งผู้ผลิต ผู้จัดจำหน่ายมีหน้าที่แจ้งข้อมูลต่อคณะกรรมการว่าด้วยความปลอดภัยของสินค้า ในกรณีที่ของเล่นเด็กไม่เป็นไปตามมาตรฐานที่กฎหมายกำหนด ของเล่นเด็กที่อาจบกพร่องที่อาจเป็นอันตราย ตลอดจนของเล่นเด็กที่อาจก่อให้เกิดอันตรายอย่างร้ายแรง โดยข้อมูลที่ต้องระบุทุกครั้งที่มีการแจ้งเตือน ได้แก่ รายละเอียดเกี่ยวกับของเล่นเด็ก ชื่อและที่อยู่ของผู้ประกอบธุรกิจ ลักษณะของความเสี่ยงภัย และอันตรายที่อาจเกิดขึ้นกับผู้บริโภค

อีกทั้งประเทศญี่ปุ่นได้มีกฎหมายว่าด้วยความปลอดภัยในอาหารและมาตรฐานความปลอดภัยในของเล่นเด็กได้กำหนดมาตรการให้ข้อมูลเกี่ยวกับของเล่นเด็ก โดยกำหนดหน้าที่ของผู้ประกอบธุรกิจในการให้ข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับของเล่นเด็กเพื่อให้ผู้บริโภคมีข้อมูลที่เพียงพอในการตัดสินใจเลือกซื้อของเล่นเด็ก และสามารถระมัดระวังอันตรายที่อาจเกิดขึ้นได้จากของเล่นเด็ก ตลอดจนกำหนดหน้าที่ของพนักงานเจ้าหน้าที่ในการตรวจสอบการให้ข้อมูลของผู้ประกอบธุรกิจว่า ได้ปฏิบัติตามที่กฎหมายกำหนด โดยผู้ประกอบธุรกิจที่ผลิตหรือนำเข้าของเล่นเด็กตามกฎหมายว่าด้วยความปลอดภัยในอาหารและมาตรฐานความปลอดภัยในของเล่นเด็กมีหน้าที่ต้องให้ข้อมูลเกี่ยวกับของเล่นเด็กกับผู้บริโภคที่ประกอบข้อมูลทั่วไปและข้อมูลเฉพาะ เช่น ระบุชื่อ ที่อยู่ และเครื่องหมายการค้า เพื่อให้ผู้บริโภคหรือพนักงานเจ้าหน้าที่สามารถติดต่อกรณีของเล่นเด็กปรากฏความเสียหายต่อเด็ก และระบุช่วงอายุที่เหมาะสมกับเด็กบนของเล่น หรือบรรจุภัณฑ์ การระบุช่วงอายุที่เหมาะสม รวมไปถึงระบุคำเตือน (Caution) และอธิบายถึงอันตรายคร่าว ๆ บนตัวของเล่นเด็ก หรือบรรจุภัณฑ์ ในกรณีของเล่นเด็กมีลักษณะเฉพาะ

4.3.3 การไม่มีหลักเกณฑ์ในการแจ้งเตือนข้อมูลความปลอดภัย

ตามกฎหมายว่าด้วยการคุ้มครองผู้บริโภคกำหนดให้การแจ้งเตือนข้อมูลความปลอดภัยต้องเป็นไปตามหลักเกณฑ์ วิธีการ เงื่อนไขตามที่กฎหมายกำหนด แต่ในปัจจุบันกลับไม่ปรากฏว่ามีหลักเกณฑ์ วิธีการ เงื่อนไขที่ออกโดยพนักงานเจ้าหน้าที่แต่อย่างใด และตามกฎหมายว่าด้วยมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรมก็ได้กำหนดให้มีมาตรการแจ้งเตือนข้อมูลความปลอดภัย ดังนั้น การพิจารณาวิธีการหรือเงื่อนไขต่าง ๆ จึงต้องให้พนักงานเจ้าหน้าที่ใช้ดุลพินิจกำหนดเป็นรายกรณีไปจึงอาจทำให้การรับรู้ข่าวสารการแจ้งเตือนข้อมูลความปลอดภัยล่าช้าจนไม่สามารถดำเนินการใด ๆ เพื่อระมัดระวังหรือหลีกเลี่ยงความปลอดภัยล่วงหน้าได้ อย่างไรก็ตาม เมื่อมีได้มีการกำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการในการแจ้งเตือนข้อมูลความปลอดภัย การแจ้งเตือนดังกล่าวอาจไม่ครบถ้วนถึงรายละเอียดของสินค้า อันตรายที่ปรากฏ และวิธีการหลีกเลี่ยงอันตราย จนทำให้ประชาชนไม่ได้รับข้อมูลที่ถูกต้องครบถ้วนและทำให้เข้าใจคลาดเคลื่อนจนเป็นเหตุให้ไปสามารถป้องกันความเสียหายที่อาจเกิดขึ้นได้

จากการศึกษากฎหมายระหว่างประเทศและกฎหมายของต่างประเทศ ได้แก่ กฎเกณฑ์แห่งสหภาพยุโรป สหรัฐอเมริกา ประเทศญี่ปุ่น และสาธารณรัฐสังคมนิยมเวียดนาม ได้กำหนดหลักเกณฑ์ไปในแนวทางเดียวกัน คือกรณีผู้ประกอบการพบว่าของเล่นเด็กปรากฏความเสี่ยงที่อาจเกิดอันตรายขึ้นมีหน้าที่แจ้งเตือนข้อมูลความปลอดภัยพร้อมรายละเอียดของของเล่นเด็ก ความ

เสี่ยงภัยที่ปรากฏและมาตรการที่ได้ดำเนินการกับของเล่นเด็กเหล่านั้นต่อหน่วยงานภายในประเทศ และองค์กรกลางที่ทำหน้าที่ประสานข้อมูล อย่างไรก็ตามก็ดี กฎหมายของสหรัฐอเมริกากำหนดให้ผู้ประกอบธุรกิจต้องแจ้งเตือนภายใน 24 ชั่วโมงเมื่อรู้ถึงความไม่ปลอดภัยแล้วและหากพนักงานเจ้าหน้าที่พบว่าของเล่นเด็กปรากฏความเสี่ยงภัย พนักงานเจ้าหน้าที่จะต้องออกคำสั่งให้ผู้ประกอบธุรกิจดำเนินการพร้อมทั้งแจ้งความไม่ปลอดภัยพร้อมทั้งระบุรายละเอียดต่าง ๆ ให้กับประเทศสมาชิกและองค์กรกลางเพื่อให้องค์กรกลางแจ้งเตือนความไม่ปลอดภัยต่อประชาชน

4.3.4 การไม่มีองค์กรกลางในการแจ้งเตือนผู้บริโภค

การแจ้งเตือนข้อมูลความไม่ปลอดภัย ผู้ประกอบธุรกิจต้องดำเนินการแจ้งเตือนข้อมูลความไม่ปลอดภัยตามคำสั่งของพนักงานเจ้าหน้าที่เพื่อให้สาธารณชนรับทราบถึงความไม่ปลอดภัย และพนักงานเจ้าหน้าที่จะเป็นผู้เก็บรวบรวมสถิติต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับที่ตนเองรับผิดชอบเท่านั้น แต่มิได้มีการรวบรวมข้อมูลความไม่ปลอดภัยดังกล่าวไว้ที่องค์กรกลางเพื่อประสานข้อมูลความไม่ปลอดภัยทั้งระบบ เช่น กรณีของเล่นเด็กอยู่ภายใต้บังคับของกฎหมายว่าด้วยการคุ้มครองผู้บริโภค และกฎหมายว่าด้วยมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม หากของเล่นเด็กไม่เป็นไปตามมาตรฐานผู้ดำเนินการต่าง ๆ คือสำนักงานมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม โดยที่มิได้มีการประสานข้อมูลระหว่างกันเพื่อสังเคราะห์ข้อมูล เพื่อกำหนดนโยบายร่วมกันในการแก้ปัญหาความไม่ปลอดภัยแต่อย่างใด

ในปัจจุบันจะมีการริเริ่มการประสานงานด้านข้อมูลของหน่วยงานของรัฐที่กำกับดูแลความปลอดภัยของสินค้าบ้าง แต่ยังไม่มีกฎหมายกำหนดหน้าที่หรือให้อำนาจอย่างชัดเจนในการดำเนินการดังกล่าวจึงอาจทำให้การแจ้งเตือนและการประสานข้อมูลความไม่ปลอดภัยไม่สามารถป้องกันความเสี่ยงภัยได้ ทำให้ข้อมูลความไม่ปลอดภัยหรือสถิติการร้องเรียนต่าง ๆ ถูกจัดเก็บโดยหน่วยงานที่มีอำนาจหน้าที่ตามกฎหมายในการกำกับดูแลความปลอดภัย ในกรณีของเล่นเด็กที่เป็นสินค้าตามกฎหมายว่าด้วยการคุ้มครองผู้บริโภคที่กำกับดูแลความปลอดภัยของสินค้าหรืออันตรายที่เกิดขึ้นจากสินค้า ซึ่งของเล่นเด็กเป็นผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรมตามกฎหมายว่าด้วยมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรมที่กำกับดูแลเฉพาะข้อกำหนดด้านความปลอดภัยและมาตรฐานเท่านั้น แม้จะเป็นสินค้าชนิดเดียวกันแต่ข้อมูลกลับไม่นำมารวมกันที่องค์กรกลางเพื่อรวบรวมและสังเคราะห์ข้อมูลความไม่ปลอดภัยให้อยู่ในระบบเดียวกัน จึงส่งผลให้การกำกับดูแลความปลอดภัยไม่มีความเป็นเอกภาพและขาดการวิเคราะห์ข้อมูลอย่างรอบด้าน จนกระทบต่อการกำหนดนโยบายหรือการเปลี่ยนแปลงนโยบายการกำกับดูแลความปลอดภัยที่ไม่สามารถป้องกันความเสี่ยงภัยหรืออันตราย

ได้อย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งการแจ้งเตือนและการเรียกคืนในความไม่ปลอดภัยในผลิตภัณฑ์ของเล่นสำหรับเด็กนั้น มีทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง คือทฤษฎีความศักดิ์สิทธิ์แห่งการแสดงเจตจำนง (Autonomy of Will) และทฤษฎีความรับผิดชอบโดยเคร่งครัด (Theory of Strict Liability) เมื่อบุคคลทั้งสองฝ่ายแสดงเจตนาที่จะผูกพันเข้าทำสัญญากัน สัญญาเกิดขึ้นจากข้อตกลงร่วมกันระหว่างคู่สัญญาสองฝ่าย ซึ่งทฤษฎีนี้จะให้ความเป็นอิสระของบุคคลจะทำการแสดงเจตนาอย่างไรเพื่อจะผูกมัดตนเองให้ได้ตามต้องการ ซึ่งเจตนาเปรียบเสมือนเป็นตัวก่อให้เกิดสิทธิหรือกำหนดขอบเขตในทางกฎหมายของตนเอง และเมื่อผู้บริโภคได้แสดงเจตจำนงในการบริโภคสินค้านั้นแล้วเกิดได้รับความเสียหายต่อชีวิต ร่างกาย หรือทรัพย์สินแล้วนั้น ผู้ประกอบการหรือผู้นำเข้าสินค้านั้นจะมีหน้าที่ในการรับผิดชอบต่อความเสียหายที่เกิดขึ้นทันที

จากการที่ผู้วิจัยได้ศึกษากฎหมายระหว่างประเทศและกฎหมายต่างประเทศในเรื่องดังกล่าวแล้วนั้น ในประเทศเหล่านั้นกำหนดให้มีองค์กรกลางในการประสานข้อมูลความปลอดภัยของสินค้าเอาไว้หรือบัญญัติกฎหมายในการแจ้งเตือนขึ้น เช่น ในสหภาพยุโรปกำหนดให้มีคณะกรรมการยุโรป (Commission) เป็นองค์กรกลางในการประสานข้อมูลและแจ้งเตือนความไม่ปลอดภัย ต่อประเทศสมาชิกโดยใช้ระบบ RAPEX ส่วนสหรัฐอเมริกากำหนดให้มีคณะกรรมการคุ้มครองความปลอดภัยของสินค้า (Consumer Product Safety Commission: CPSC) เป็นองค์กรกลางในการประสานข้อมูลและแจ้งเตือนความไม่ปลอดภัยต่อประชาชน โดยมีหน้าที่เก็บรวบรวมสถิติ เรื่องร้องเรียนเกี่ยวกับความไม่ปลอดภัยของสินค้าเพื่อวิเคราะห์และสังเคราะห์ข้อมูล เพื่อกำหนดนโยบายการกำกับดูแลความปลอดภัยของสินค้าแต่ละชนิด

เมื่อผู้วิจัยได้ศึกษาสภาพปัญหาและวิเคราะห์ข้อมูลดังกล่าวแล้วนั้น ผู้วิจัยเห็นควรที่จะให้มีการแก้ไขเพิ่มเติมกฎหมายของประเทศไทย เพื่อให้ครอบคลุมและสามารถป้องกันอันตรายจากสินค้าที่ไม่ปลอดภัย ซึ่งผู้บริโภคสินค้านั้นเป็นเด็กหรือทารกที่มีความเสี่ยงสูงกว่าบุคคลปกติ โดยแก้ไขเพิ่มเติมลงในพระราชบัญญัติความรับผิดชอบต่อความเสียหายที่เกิดขึ้นจากสินค้าที่ไม่ปลอดภัย พ.ศ. 2551 มาตรา 17 บัญญัติว่า

“เมื่อผู้ผลิตหรือผู้ประกอบการมีหน้าที่ในการแจ้งเตือนหรือเรียกคืนสินค้าที่ไม่ปลอดภัย เมื่อได้ตรวจพบความไม่ปลอดภัยหรือความชำรุดบกพร่องในสินค้านั้น โดยจะต้องดำเนินการที่จำเป็นโดยฉับพลัน เพื่อป้องกันสินค้านั้นออกไปสู่ท้องตลาด อีกทั้งต้องแจ้งข้อมูลความไม่ปลอดภัยของสินค้าให้แก่ประชาชนทราบ และประกาศเรียกคืนสินค้าในหนังสือพิมพ์รายวันอย่างน้อย 5 ฉบับ หรือทางวิทยุ และโทรทัศน์ เป็นระยะเวลา 5 วันพร้อมรายละเอียด ดังนี้

- (1) รายละเอียดเกี่ยวกับสินค้าที่จะเรียกคืน
- (2) เหตุผลในการเรียกคืน และคำเตือนให้ระมัดระวังอันตรายจากสินค้าที่ไม่ปลอดภัย
- (3) เวลา สถานที่ และวิธีการในการคืนสินค้า
- (4) ระยะเวลาและวิธีการในการแก้ไขปัญหาความไม่ปลอดภัยของสินค้า
- (5) มาตรการที่จำเป็นในการคุ้มครองประโยชน์ของผู้บริโภคในระหว่างที่มีการเรียกคืนสินค้า”

อีกทั้ง ผู้วิจัยเห็นว่าควรกำหนดให้สำนักงานคณะกรรมการคุ้มครองผู้บริโภคเป็นองค์กรกลางในการประสานข้อมูลความไม่ปลอดภัยของของเล่นเด็กในประเทศไทย เนื่องจากสำนักงานคณะกรรมการคุ้มครองผู้บริโภคเป็นองค์กรกำกับดูแลความปลอดภัยของสินค้าทุกประเภท จึงควรให้สำนักงานคณะกรรมการคุ้มครองผู้บริโภคเป็นองค์กรกลางและมีอำนาจหน้าที่จัดทำระบบการแจ้งเตือนความไม่ปลอดภัย รวมถึงวิเคราะห์ข้อมูลความไม่ปลอดภัยเพื่อเสนอเป็นนโยบายการกำกับดูแลความปลอดภัยของสินค้าแต่ละประเภท โดยรวมตามแนวทางของสหภาพยุโรป เพื่อให้การแจ้งเตือนมีเอกภาพและมีประสิทธิภาพในการแจ้งเตือนความไม่ปลอดภัยให้กับผู้บริโภคได้รับรู้ถึงความไม่ปลอดภัย

4.4 ปัญหาการคุ้มครองผู้บริโภคด้านการควบคุมตรวจสอบมาตรฐานของผลิตภัณฑ์ของเล่นสำหรับเด็ก

การควบคุมตรวจสอบมาตรฐานของผลิตภัณฑ์ของเล่นสำหรับเด็กนั้น ถือเป็นหน้าที่โดยตรงของสำนักงานมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรมที่ทำหน้าที่ในการเข้าไปควบคุมตรวจสอบไม่ว่าจะเป็นในโรงงานที่เป็นสถานที่ที่ผลิตสินค้า การออกไปอนุญาตการผลิตหรือใบอนุญาตนำเข้า รวมไปถึงควบคุมดูแลและตรวจสอบตัวของผลิตภัณฑ์นั้น ๆ แต่ก็ยังมีปัญหาในการควบคุมตรวจสอบอยู่บางประการ กล่าวคือ ในประเทศไทยมีหน่วยงานที่ทำหน้าที่ควบคุมตรวจสอบโดยตรงอยู่ 2 หน่วยงาน คือสำนักงานคณะกรรมการคุ้มครองผู้บริโภค (สคบ.) มีอำนาจหลักในการติดตามสอดส่องพฤติกรรมของผู้ประกอบธุรกิจและจัดให้มีการทดสอบพิสูจน์สินค้าต่าง ๆ และสำนักงานมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม (สมอ.) มีหน้าที่ควบคุมมาตรฐานของสินค้า โดยการตรวจสอบมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรมของผลิตภัณฑ์ของเล่นสำหรับเด็กนี้ทางกระทรวงอุตสาหกรรมก็จะทำการตรวจสอบก่อนวางจำหน่ายเพียงครั้งเดียวเท่านั้น โดยไม่ได้มีกฎหมาย

บัญญัติให้มีการเก็บตัวอย่างเพื่อนำมาตรวจสอบความชำรุดบกพร่องหลังจำหน่ายในท้องตลาดแล้ว ทำให้ผลิตภัณฑ์ของเล่นสำหรับเด็กส่วนใหญ่ที่วางขายโดยเฉพาะผลิตภัณฑ์ของเล่นสำหรับเด็กที่มีราคาสูงจะมีการปนเปื้อนสารที่เป็นอันตรายต่อเด็ก เนื่องจากกระทรวงอุตสาหกรรมมีเจ้าหน้าที่ตรวจตรามาตรฐานสินค้าควบคุม โดยมีถึง 30 รายการ รวมทั้งผลิตภัณฑ์ของเล่นสำหรับเด็กด้วย ในขณะที่เจ้าหน้าที่ในการรับผิดชอบดังกล่าวมีจำนวนจำกัด และต้องเก็บตัวอย่างตรวจจากทั่วประเทศ ซึ่งการทราบถึงเหตุอันตรายของผลิตภัณฑ์ส่วนมากก็จะมาจากการแจ้งความเมื่อเกิดขึ้น ผู้วิจัยเห็นว่า ควรที่จะมีหน่วยงานเอกชนเข้ามาร่วมตรวจสอบมาตรฐานของผลิตภัณฑ์ของเล่นสำหรับเด็กด้วย

เมื่อประชาชนทุกคนสามารถมีเสรีภาพในการทำสัญญาและอิสระในการบริโภคสินค้า ซึ่งจะสอดคล้องกับทฤษฎีความศักดิ์สิทธิ์แห่งการแสดงเจตจำนง (Autonomy of Will) และทฤษฎีเสรีภาพในการทำสัญญา (Freedom of Contract) ซึ่งกำหนดว่า การที่บุคคลทุกคนมีเสรีภาพในการตัดสินใจ การเริ่มต้น และการดำเนินต่อไปหรือระงับกระบวนการในการก่อให้เกิดสัญญาได้ตามความต้องการของตน และภายหลังจากที่สัญญาเกิดขึ้นแล้วจะไม่ถูกแทรกแซงจากรัฐ ดังนั้น เมื่อสัญญาเกิดขึ้นแล้วรัฐจะเข้าไปแทรกแซงเพื่อให้สิ่งที่คู่สัญญาได้ตกลงกันไว้เปลี่ยนแปลงไปเป็นประการอื่นไม่ได้ แต่การจะให้ความคุ้มครองผู้บริโภคได้นั้นจำเป็นต้องปฏิเสธหลักเสรีภาพในการทำสัญญานี้ เนื่องจากหลักเสรีภาพในการทำสัญญาเหมาะกับการนำไปใช้ในกรณีที่คู่สัญญาที่มีความเท่าเทียมกันในอำนาจต่อรองและมีระบบการค้าที่แข่งขันกันค่อนข้างสมบูรณ์ อีกทั้งการคุ้มครองผู้บริโภคไม่ได้คุ้มครองแต่เฉพาะคู่สัญญาเท่านั้นแต่ยังรวมไปถึงบุคคลอื่นที่ไม่ใช่คู่สัญญากับผู้ประกอบการอีกด้วย ดังนั้น หากจะยึดหลักทฤษฎีความรับผิดชอบเฉพาะคู่กรณีในสัญญาจะทำให้ผู้บริโภคที่มีความสัมพันธ์ตามสัญญาเท่านั้นมีสิทธิในการได้รับการชดเชยเยียวยา ซึ่งทฤษฎีนี้ถือว่าตัวที่ก่อให้เกิดหนี้ในเรื่องเกี่ยวกับสัญญาก็คือความสมัครใจหรือ “เจตนา” หลักเสรีภาพในการทำสัญญายึดถือหลักการหนี้ที่ยุติธรรม เพราะว่าคู่สัญญามีเสรีภาพอิสระที่จะทำสัญญาหรือไม่ก็ได้ หากเห็นว่าไม่ได้ถูกเอารัดเอาเปรียบจากอีกฝ่ายหนึ่ง แต่หากพิจารณาแล้วเห็นว่าถูกเอารัดเอาเปรียบจากอีกฝ่ายหนึ่งก็ไม่จำเป็นต้องยอมรับหนี้นั้น โดยไม่เข้าทำสัญญาด้วย และเมื่อใดที่คู่สัญญาได้ตกลงทำสัญญากันแล้วจะมาอ้างภายหลังว่าตนเองไม่ได้รับความยุติธรรมไม่ได้ เนื่องจากไม่มีใครบังคับในขณะที่ทำสัญญา

ในปัจจุบันประเทศไทยไม่มีบทบัญญัติเฉพาะที่กำหนดให้มีการกำกับดูแลความปลอดภัยในของเล่นเด็กทั้งระบบตั้งแต่การออกแบบ การผลิต การวางจำหน่าย ไปจนถึงของเล่นเด็กถึงมือ

ผู้บริโภค กล่าวคือ การกำหนดให้ผู้ประกอบการให้ความสำคัญกับความคุ้มค่าและกำกับดูแลความปลอดภัยในของเล่นให้เป็นไปตามมาตรฐานอย่างเสมอ เนื่องจากเด็กซึ่งเป็นกลุ่มผู้บริโภคที่มีความเสี่ยงสูงจึงต้องตระหนักถึงความเสี่ยงภัยในทุกด้านที่อาจเกิดขึ้นกับเด็ก ตลอดจนกำหนดมาตรการติดตามตรวจสอบคุณภาพของของเล่นเด็กอยู่เสมอ เมื่อไม่มีบทบัญญัติใด ๆ ที่เป็นการสนับสนุนในลักษณะดังกล่าว ทำให้พบอยู่บ่อยครั้งว่าเด็กได้รับอันตรายที่เกิดจากของเล่นเด็กที่ไม่ปลอดภัยอย่างต่อเนื่องอันจะเห็นได้จากกรณีตัวอย่างที่ผู้วิจัยได้ยกมาข้างต้น ซึ่งแสดงให้เห็นได้ว่าของเล่นเด็กที่ไม่ปลอดภัยก่อให้เกิดอันตรายแก่เด็กอยู่เสมอในทุกปีและในแต่ละปีเกิดขึ้นจำนวนมาก ซึ่งเป็นผลมาจากการที่ของเล่นเด็กที่วางขายไม่ได้ผ่านการรับรองมาตรฐานตามกฎหมายหรือผ่านการรับรองมาตรฐานตามกฎหมายก็ตามยังก่อให้เกิดอันตรายแก่ผู้เสียหายที่เป็นเด็ก ซึ่งสามารถยกตัวอย่างกรณีที่เกี่ยวข้องกับปัญหาดังกล่าวได้ดังนี้

เมื่อวันที่ 26 มีนาคม พ.ศ. 2561 เว็บไซต์เมโทรของประเทศอังกฤษรายงานว่า คุณแม่จากมลรัฐอิลลินอยส์ สหรัฐอเมริกา ได้ซื้อชุดเครื่องสำอางค์ที่เป็นชุดเครื่องเล่นมาให้กับลูกสาววัย 3 ขวบเล่น แต่เด็กดังกล่าวได้เกิดอาการแพ้อย่างรุนแรง หลังจากที่ใช้ลิปสติกและใช้ที่ปิดแก้ม โดยมีข้อสังเกตว่าตาของลูกสาววมขึ้นเรื่อย ๆ และปิดลงในที่สุด และผิวหนังที่ใบหน้ามีอาการไหม้เกรียมจึงรีบพาส่งโรงพยาบาล อย่างไรก็ตาม กรณีนี้ถือเป็นอุทธานรณในการเลือกซื้อของเล่น ซึ่งต้องคำนึงถึงความปลอดภัยของเด็กเป็นหลัก⁸

เมื่อวันที่ 29 ตุลาคม พ.ศ. 2562 ศูนย์ทดสอบฉลาดซื้อ มูลนิธิเพื่อผู้บริโภคร่วมกับสถาบันแห่งชาติเพื่อการพัฒนาเด็กและครอบครัว มหาวิทยาลัยมหิดล และศูนย์วิจัยเพื่อสร้างเสริมความปลอดภัยและป้องกันการบาดเจ็บในเด็ก ภาควิชากุมารเวชศาสตร์ คณะแพทยศาสตร์ โรงพยาบาลรามาธิบดี ภายใต้โครงการเฝ้าระวังสินค้าและบริการด้านสุขภาพได้สุ่มเก็บตัวอย่างของเล่นและของใช้ประเภทพลาสติกพีวีซี (PVC) ที่เด็กอาจนำมาใช้เป็นของเล่น จำนวน 51 ตัวอย่าง จากร้านค้าในห้างสรรพสินค้า ท้องตลาด บริเวณหน้าโรงเรียนในเขตพื้นที่กรุงเทพมหานคร และในเว็บไซต์ห้างออนไลน์ โดยส่งตรวจวิเคราะห์การปนเปื้อนของสารทาเลต (Phthalates)⁹ 6 ชนิด ที่สกัดได้จากพลาสติก ยาง และสารเคลือบจากผิวของเล่นที่เด็กอาจสัมผัสจากตัวอย่างทั้งหมดพบปริมาณสารทา

⁸ ไทยรัฐออนไลน์. (2561). *เครื่องสำอางเด็กเล่น ทำเด็กน้อยวัย 3 ขวบเกือบตาย*. (ออนไลน์). เข้าถึงได้จาก : <https://www.thairath.co.th/news/foreign/1239682> [2566, มิถุนายน 14].

⁹ Phitchakon. (2565). *รู้จักสารทาเลต (Phthalates) ภัยเงียบแอบแฝงในของเล่น!!*. (ออนไลน์). เข้าถึงได้จาก : <https://www.parentsone.com/phthalate/> [2566, มิถุนายน 13].

เลตเกินกว่าค่ามาตรฐานสากล 18 ตัวอย่าง คิดเป็นร้อยละ 35 โดยชนิดของทาเลตที่ตรวจพบมากที่สุดคือ บิส-2-เอทิลเฮกซิลทาเลต หรือ DEHP โดยแบ่งของเล่นที่สุ่มตรวจเป็น 4 กลุ่ม ดังนี้

1) กลุ่มที่มีเครื่องหมาย มอก. และตรวจไม่พบทาเลต หรือพบแต่ไม่เกิน 0.1 (ไม่เกินเกณฑ์ที่กำหนด) 12 ตัวอย่าง ได้แก่ ยางกัดมีที่จับยี่ห้อ Mind Care ยางกัดเปิดยี่ห้อ Tesco Loves Baby ยางกัดยี่ห้อ Playskool Baby ตุ๊กตาพ่นน้ำ ของเล่นที่ส่งเสียงกรุ๊งกริ๊ง ชุดตุ๊กตาไดโนเสาร์ อมยิ้ม ด้ามยาว ชุดทำอาหารพลาสติก ตุ๊กตากระต่าย หุ่นยนต์ซูเปอร์ฮีโร่ ชุดผลไม้ผ้าครึ่ง และตุ๊กตาช้างยี่ห้อ NB Toys

2) กลุ่มที่ไม่มีเครื่องหมาย มอก. และตรวจไม่พบทาเลต หรือพบแต่ไม่เกิน 0.1 (ไม่เกินเกณฑ์ที่กำหนด) 21 ตัวอย่าง ได้แก่ ของเล่นรูปซ้อน พวงกุญแจไม้ ช้าง หมี ไดโนเสาร์ ลูกบอลยางมีไฟกระพริบ ลูกบอลยาง ชุดตักดิน ตุ๊กตาสัตว์เล็ก แหวนยาง ตุ๊กตาหนู แม่เหล็กผีเสื้อ พวงกุญแจโมจิ ยางกัดทรงห่วงกลม ยางกัดลายแมว ยางกัดน้ำ ยางกัดยี่ห้อ ยางกัดรูปหัวใจ ตัวต่อไดโนเสาร์ และรถตักดิน

3) กลุ่มที่มีเครื่องหมาย มอก. และตรวจพบทาเลตเกิน 0.1 (เกินเกณฑ์ที่กำหนด) 7 ตัวอย่าง ได้แก่ พะยูนสีเขียว (35.73) แมวน้ำสีชมพู (34.51) ยางบีบผลไม้ (33.17) ตุ๊กตาเปิดสีเหลืองยี่ห้อ Baby Gift Set (30.34) ตุ๊กตาคอมพิวเตอร์ยี่ห้อ NB Toys (27.529) ตุ๊กตาไก่สีเหลือง (22.593) และชุดบล็อกลูกต่อ (12.94)

4) กลุ่มที่ไม่มีเครื่องหมาย มอก. และตรวจพบทาเลตเกิน 0.1 (เกินเกณฑ์ที่กำหนด) 11 ตัวอย่าง ได้แก่ ยางบีบหมู (37.863) พวงกุญแจสไปเดอร์แมน (36.688) แรคคูนสีเหลือง (36.422) สายรัดข้อมือสีชมพู (33.84) ตุ๊กตาคบสัตว์ (33.18) เปิดสีเหลือง (28.436) ตุ๊กตาเจ้าหญิง (18.83) พวงกุญแจกระเซ่ (17.56) ตุ๊กตาเจ้าหญิง (9.485) พวงกุญแจยางไดโนเสาร์ (5.43) และตุ๊กตาคบหมู (2.92)

ทางด้าน รศ.นพ.อดิศักดิ์ ผลิตผลการพิมพ์ ผู้อำนวยการศูนย์วิจัยเพื่อความปลอดภัยในเด็ก คณะแพทยศาสตร์โรงพยาบาลรามาธิบดี กล่าวว่า ทาเลต ใช้เป็นสารที่ผสมในพลาสติกชนิดพีวีซี เพื่อเพิ่มภาวะการคืนรูป สามารถเคลื่อนย้ายออกจากผลิตภัณฑ์ไปเกาะติดกับสิ่งอื่น เช่น มือ เมื่อมีการสัมผัสได้ ทาเลตมีหลายชนิดบางชนิดเป็นพิษต่อระบบการสืบพันธุ์และระบบต่อมไร้ท่อของร่างกาย โดยกลไกการออกฤทธิ์จะต้านแอนโดรเจน หรือฮอร์โมนเพศชาย ทั้งนี้ มาตรฐานสากลและในหลายประเทศได้ควบคุมสารทาเลต แต่ในประเทศไทยอยู่ระหว่างร่างแก้ไขมาตรฐานของเล่น มอก. 685/2540 ซึ่งใช้มานานกว่า 22 ปี โดยบรรจุเรื่องการควบคุมการใช้สารทาเลตไว้ 6 ชนิด ไม่ให้

เกินร้อยละ 0.1 โดยมวล พร้อมกับการเตรียมห้องทดสอบไว้เพื่อตรวจเมื่อประกาศใช้ คาดว่าปลายปี พ.ศ. 2562 จะประกาศใช้ ซึ่งจะเพิ่มความปลอดภัยให้กับเด็ก พร้อมเสนอให้พัฒนาระบบตรวจสอบของเล่น หลังวางจำหน่ายในตลาดให้เข้มข้นขึ้น เพราะปัจจุบันการตรวจหลังวางจำหน่ายแล้วมีน้อย เน้นตรวจก่อนการวางจำหน่ายว่าเป็นไปตามข้อกำหนดหรือไม่มากกว่า¹⁰

จากการศึกษากฎหมายระหว่างประเทศและกฎหมายต่างประเทศนั้นมีการกำหนดให้องค์กรกลางหรือหน่วยงานภาคเอกชนเข้ามามีบทบาทในการตรวจสอบมาตรฐานของผลิตภัณฑ์ของเล่นสำหรับเด็กด้วย เช่น ในกฎเกณฑ์ของสหภาพยุโรปได้กำหนดมาตรการการกำกับดูแลของเล่นเด็กเป็นการเฉพาะ โดยกำหนดให้ประเทศสมาชิกต้องแต่งตั้งหน่วยงานที่มีอำนาจ (Notified Authority) ให้ดำเนินการในการติดตามตรวจสอบความปลอดภัยและมาตรฐานของของเล่นเด็กและออกหนังสือรับรองการตรวจสอบก่อนที่ผู้ผลิตจะวางจำหน่ายของเล่นเด็กในสหภาพยุโรป หน่วยงานของรัฐที่มีหน้าที่ดังกล่าวสามารถแต่งตั้งตัวแทนที่เป็นหน่วยงานรับรองอิสระ (Notified Body/Conformity Assessments Body) ในการดำเนินการแทนตนได้ กฎเกณฑ์แห่งสหภาพยุโรปได้กำหนดคุณสมบัติของหน่วยงานรับรองอิสระ (Notified Body/Conformity Assessments Body) ที่ได้รับการแต่งตั้งต้องไม่มีส่วนได้เสียหรือเกี่ยวข้องโดยตรงกับการออกแบบ การผลิต การพัฒนาของเล่นเด็ก อีกทั้งต้องเป็นผู้ที่มีความรู้และประสบการณ์ที่เพียงพอในการปฏิบัติหน้าที่ อีกทั้งหน่วยงานรับรองอิสระมีหน้าที่ในการตรวจสอบเอกสารทางเทคนิค (Technical Document) และตรวจสอบของเล่นเด็กว่าเป็นไปตามข้อกำหนดด้านความปลอดภัยตามกฎเกณฑ์แห่งสหภาพยุโรป และมาตรฐานของเล่นเด็กตามกฎเกณฑ์อื่น ๆ ที่ใช้บังคับหรือหากของเล่นเด็กเป็นไปตามข้อกำหนดด้านความปลอดภัยและมาตรฐานที่กำหนด พนักงานเจ้าหน้าที่ต้องออกใบรับรองการตรวจสอบ (EC-type Examination Certification) หรือออกผลการตรวจสอบ (Internal Product Control Procedure)

ในสหรัฐอเมริกามีคณะกรรมการคุ้มครองความปลอดภัยของสินค้า (The United States Consumer Product Safety Commission) ซึ่งเป็นหน่วยงานภาคเอกชนที่ออกกฎหมายเพื่อกำหนดมาตรฐานในการออกแบบและผลิตภัณฑ์ของเล่นสำหรับเด็กโดยเฉพาะ และเป็นองค์กรกลางในการประสานข้อมูลและแจ้งเตือนความไม่ปลอดภัยให้แก่ประชาชน โดยมีหน้าที่เก็บรวบรวมสถิติ เรื่องร้องเรียนเกี่ยวกับความไม่ปลอดภัยของสินค้า เพื่อนำข้อมูลดังกล่าวมาวิเคราะห์ สังเคราะห์ข้อมูลเพื่อนำไปสู่การกำหนดนโยบายในการกำกับดูแลความปลอดภัยของสินค้าสำหรับเด็ก อีกทั้งยังมีการ

¹⁰ Thai PBS. (2562). *เตือนอันตรายของเล่นพลาสติกพบ “สารทาลคต” เกินมาตรฐานสากล*. (ออนไลน์). เข้าถึงได้จาก : <https://www.thaipbs.or.th/news/content/285613> [2566, มิถุนายน 13].

กำหนดการกำกับดูแลความปลอดภัยของเล่นเด็กก่อนวางจำหน่าย ให้เป็นไปตามมาตรฐานตามกฎหมายว่าด้วยความปลอดภัยที่จะต้องได้รับการตรวจสอบเพื่อให้ได้รับรอง และการกำหนดการกำกับดูแลความปลอดภัยของเล่นเด็กหลังวางจำหน่าย เพื่อเป็นการให้มีมาตรฐานและมีความปลอดภัยเสมอ โดยกำหนดหน้าที่ของผู้ประกอบการในการให้ข้อมูลและมีคำเตือนกับผู้บริโภคถึงความเสี่ยงหรืออันตรายที่อาจเกิดขึ้นได้ โดยได้บัญญัติกฎหมายว่าด้วยความปลอดภัยของสินค้าอุปโภคและบริโภค (Consumer Product Safety Act 1972) และหน่วยงาน American Society for Testing and Materials (ASTM) และหน่วยงาน American National Standards Institute (ANSI) ซึ่งเป็นองค์กรเอกชนได้กำหนดมาตรฐานสมัครใจประกอบด้วยเรื่อง Standard Consumer Safety Specification on Toy Safety (ASTM F963-03) หรือ ANSI Z315.1-1996 เรื่อง Tricycles-Safety Requirements และ ANSI/UL 696 เรื่อง Standard for Safety Electric Toys

รวมไปถึงประเทศญี่ปุ่นมีหน่วยงานที่ทำหน้าที่ควบคุมคุณภาพผลิตภัณฑ์ของเล่นเด็กไว้ โดยเฉพาะ คือ Ministry of Economy, Trade and Industry (METI) ผลิตภัณฑ์ของเล่นส่วนใหญ่ที่นำเข้ามาในประเทศญี่ปุ่นไม่มีกฎระเบียบการนำเข้าควบคุมโดยตรง โดยผลิตภัณฑ์ของเล่นสำหรับทารกและเด็กบางประเภทจะถูกควบคุมด้วยกฎหมาย Food Sanitation Law สำหรับผลิตภัณฑ์ของเล่นประเภทอิเล็กทรอนิกส์จะถูกควบคุมโดยกฎหมาย The Electrical Appliance and Material Safety Law และของเล่นประเภท Stuffed Toy ที่ทำด้วยหนังและขนสัตว์จะถูกควบคุมหรือห้าม โดย The Washington Convention เป็นต้น

กล่าวโดยสรุป จากการศึกษากฎหมายระหว่างประเทศและกฎหมายต่างประเทศดังกล่าวข้างต้นนั้น ผู้วิจัยเห็นว่าควรที่จะกำหนดให้มีหน่วยงานเอกชนเข้ามาร่วมตรวจสอบมาตรฐานของผลิตภัณฑ์ของเล่นสำหรับเด็ก โดยอาจเป็นผู้ช่วยของสำนักงานคณะกรรมการคุ้มครองผู้บริโภค (สคบ.) และสำนักงานมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม (สมอ.) เพื่อเป็นการแบ่งเบาภาระหน้าที่ในการตรวจสอบมาตรฐานผลิตภัณฑ์ดังกล่าว โดยอาศัยอำนาจตามพระราชบัญญัติการมาตรฐานแห่งชาติ พ.ศ. 2551 ซึ่งกำหนดรับรองให้มีหน่วยงานเอกชนที่เข้ามาทำหน้าที่ตรวจสอบและรับรองมาตรฐานร่วมกับทั้ง 2 หน่วยงานของรัฐดังกล่าวก็จะเป็นการเพิ่มประสิทธิภาพของการทำหน้าที่ในการตรวจสอบมาตรฐานผลิตภัณฑ์ของเล่นสำหรับเด็กในประเทศไทยต่อไป